

Protokół

7. posiedzenia, I. sesyi, IV peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 20. sierpnia 1877.

Początek o godzinie 10¹/₂ rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Kulczycki i Stadnicki Jan.

Obecnych posłów 123.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Oswald Bartmański.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokoły z 5. i 6. posiedzenia uznaje za przyjęte, gdyż nie podniesiono przeciw nim żadnego zarzutu.

Marszałek zawiadamia Izbę, że pp. Buszyński i ks. Mandyczewski Korneli usprawiedliwiają swoją nieobecność słabością, oraz, że udzielił urlopu dwudniowego p. Kamińskiemu.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek p. ks. Buchwalda o zmianę §. 4. ust. z dnia 15. sierpnia 1866, tyczącej się pokrycia kosztów stawienia i utrzymywania budynków kościelnych i plebańskich.

Tenże sekretarz czyta dostatecznie poparty wniosek Członka Sejmu Dra Zolla o zmianę rozporządzenia c. k. Ministerstwa z dnia 21 grudnia 1875 l. 19109 w przedmiocie feryi szkolnych.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski traktowane będą według regulaminu.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta spis petycyi od Nr. 125 do Nr. 144, przydzielonych przez Marszałka następującym komisjom:

Nr. 125. i 126. komisji edukacyjnej, Nr. 127. i 128. komisji adresowej, Nr. 129., 130. i 131. komisji budżetowej, Nr. 132. i 133 komisji petycyjnej, Nr. 134 komisji edukacyjnej, Nr. 135. komisji prawniczej, Nr. 136 komisji budżetowej, Nr. 137 komisji administracyjnej, Nr. 138. komisji drogowej, Nr. 139. komisji administracyjnej, Nr. 140—142 komisji budżetowej, Nr. 143 komisji adresowej, Nr. 144 komisji budżetowej.

P. Łoś wnosi odczytanie petycyi Nr. 144. Izba przyjmuje ten wniosek, poczem odczytuje p. sekretarz p. Jasiński Józef rzeczoną petycyą.

Następnie wnosi p. Łoś, ażeby tę petycyą odesłać do komisji budżetowej z poleceniem, ażeby najspieszniej zdała sprawę bez drukowania sprawozdania.

Izba uchwała ten wniosek.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta spis petycyi załatwionych przez komisją petycyjną a złożonych do przejrzenia w biurze sejmowém.

Posel Grocholski jako przewodniczący komisji administracyjnej, wnosi odstąpić petycyą (Nr. Sej. 295), kilku członków przemyskiej Rady powiatowej, w sprawie kopytkowego miasta Przemyśla, Wydziałowi krajowemu do załatwienia wraz z głównym przedmiotem. Co Izba uchwała.

Marszałek zawiadamia Izbę, że na wysłany wskutek uchwały Izby, wydanej na 6. posiedzeniu, telegram z powinszowaniem dnia urodzin Najjaśn. Panu, otrzymał z kancelaryi cesarskiej z polecenia Najjaśn. Pana odpowiedź z podziękowaniem.

Po odczytaniu tego telegramu, Izba wznosi na wezwanie Marszałka trzykrotny okrzyk na cześć Najjaśniejszego Pana.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta dostatecznie popartą interpelacyą, wystosowaną do komisarza rządowego przez p. Jasińskiego Alex., w przedmiocie niesankcyonowania ustawy o zniesieniu prawa propinacyi w mieście Lwowie, uchwalonej w roku 1875 i ustawy budowniczej dla Lwowa, uchwalonej w r. 1876. Komisarz rządowy odpowiada na powyższą interpelacyą.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje pierwsze czytanie wniosku p. Czerkawskiego o wyznaczenie z funduszu krajowego sumy 4.000 złt. na premie za napisanie dobrych podręczników dla szkół średnich w języku polskim.

Sprawozdawca uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłanie takowego do komisji edukacyjnej.

Izba uchwała ten wniosek.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku p. Sawczyńskiego o zmianę artykułu 14. ustawy z dnia 2. maja 1873 Dz. u. kr. Nr. 251 co do wynagrodzenia katechetów i nauczycieli religii w szkołach ludowych.

Wnioskodawca uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłanie takowego do komisji edukacyjnej, co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku p. Dzieduszyckiego Wojciecha o zmianę §. 11. ustawy o władzach nadzorczych szkół ludowych.

Wnioskodawca p. Dzieduszycki Wojciech uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłanie takowego do komisji edukacyjnej, co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku p. Koziębrodzkiego Władysława o rewizyą instrukcyi dla Wydziału krajowego z dnia 1. marca 1866.

Z powodu nieobecności wnioskodawcy, usuwa Marszałek ten przedmiot z porządku dziennego.

Z porządku dziennego następuje drugie czytanie wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie uregulowania stosunku prawnego między Galicyą a Węgrami co do mostu granicznego na Dunajcu pod Niedzicą.

Sprawozdawca komisji prawniczej p. Kowalski Bazyl, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

„Wysoki Sejm zechce powziąć następującą uchwałę:

Sejm krajowy zatwierdza ugodę protokolarną zawartą na dniu 23. czerwca 1876. w sprawie uregulowania stosunku prawnego między Królestwem Galicyi i Lodomerji z Wielkim Księstwem Krakowskim a Węgrami co do wspólnej własności i wspólnej na przyszłość administracji mostu granicznego na Dunajcu pod Niedzią, tak głównego jak i powodziowego, oraz należącego doń domku mytniczego, i przeznacza w budżecie krajowym na rok 1878. sumę 9.321 złt. 74¹/₄ ct. w. a. na zapłacenie należności przypadającej węgierskiemu funduszowi budowy dróg w komitacie spiskim, tytułem zwrotu połowy wydatku na budowę i utrzymanie tego mostu, oraz domku mytniczego w latach 1859. do końca czerwca 1876 r. wyłożonych“.

Izba uchwala ten wniosek bez rozprawy.

P. Kowalski Bazyl wnosi przystąpić do 3. czytania bez czytania i przyjęcia powyższej uchwały w 3. czytaniu.

Marszałek oświadcza, że według jego zdania jest tu wobec tego, iż rzeczona uchwała tylko z jednego ustępu się składa, trzecie czytanie zbędne.

Po przemówieniu jeszcze p. Kowalskiego Bazylego, oświadcza Marszałek, że umyślnie podniósł tę sprawę, wiedząc, że w tym względzie regulamin rozmaicie rozumieć można, chce więc, ażeby Izba uchwałą swoją ustanowiła przedtém, jak na przyszłość regulamin interpretować.

Następnie po przemówieniu p. Abrahamowicza przeciw wnioskowi p. Kowalskiego Bazylego oznajmia Marszałek, że podda pod głosowanie, czy Izba życzy sobie przystąpić do 3. czytania nad uchwałami składającymi się tylko z jednego ustępu, dodając przy tém, że stosownie do wyniku głosowania na przyszłość kierować się będzie co do głosowania.

Izba odrzuca wniosek p. Kowalskiego.

Uchwała pierwsza jest przeto ostatecznie przyjętą.

Z porządku dziennego następuje drugie czytanie wniosku Wydziału krajowego o przyjmowaniu obłąkanych do szpitali prowincjonalnych.

Sprawozdawca komisji administracyjnej p. Hoszard, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji administracyjnej:

„Wysoka Izba raczy powziąć następującą

U c h w a ł e

Sejm wzywa Wydział krajowy. ażeby §. 18. instrukcyi dla lekarzy ordynujących w szpitalach prowincjonalnych uzupełnić następującym ustępem:

Wolno jednak przyjmować podejrzanych o obłąkanie t. j. takich, których choroba umysłowa przez lekarza sprawdzoną jeszcze nie została, w celu spisania historyi choroby i świadectwa, że się chory do zakładu dla obłąkanych kwalifikuje.“

W rozprawie przemawiają pp. Krukowiecki przeciw wnioskowi komisji a p. Hausner, ks. Jasienicki i sprawozdawca za wnioskiem komisji administracyjnej.

Izba uchwała wniosek komisji administracyjnej.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie gminie miasta Białej zezwolenia na pobór opłat od czynszu najmu.

Sprawozdawca p. Wereszczyński czyta sprawozdanie Wydziału krajowego z następującym projektem ustawy:

„U s t a w a

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim o zezwoleniu gminie miasta Białej na pobór opłat od czynszów najmu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam .

Art. I.

Gminie miasta Białej pozwala się pobierać w latach 1878 1879 i 1880 opłaty od czynszów najmu każdej nieruchomości znajdującej się w obrębie miasta, a podlegającej podatkowi domowo-czynszowemu.

Art. II.

Opłata ma wynosić po cztery centy od każdego zeznanego i w drodze urzędowej stwierdzonego złotego wal. austr. czynszu najmu.

Art. III.

Mieszkańcy miasta Białej, którzy opłacają za pomieszkanie roczny czynsz najmu w kwocie dwudziestu czterech złt. wal. austr. lub niżej, nie podlegają tej opłacie.

Art. IV.

Blizsze postanowienia względem przeprowadzenia tej opłaty, uchwali Reprezentacya gminna.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych“.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabięra, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej, Sprawozdawca czyta pojedyncze ustępy, tytuł i wstęp, które Izba uchwała.

Uchwaliwszy następnie na wniosek p. sprawozdawcy przystąpić do 3 czytania bez czytania,

Izba uchwała wszystkie ustępy projektu ustawy, tytuł i wstęp w 3 czytaniu.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji petycyjnej o petycyach.

Sprawozdawca p. Lenartowicz czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycyi (Nr. pet. 21 sej. 64) Reprezentacyi miasta Brzeska o udzielenie pozwolenia na pobór dodatku od napojów zbytkowych i wysokowych, z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić: Petycyą Rady gminnej miasta Brzeska o udzielenie jej pozwolenia na pobór opłat od napojów zbytkowych i wyskokowych przekazuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby zawezwawszy Radę gminną miasta Brzeska do dopełnienia wytkniętych formalności, na najbliższej sesji Sejmu przedłożył wysokiej Izbie swe sprawozdanie“.

Izba uchwała wniosek komisji petycyjnej bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Lenartowicz czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji (Nr. pet. 7 sej. 43) Erazma Malinowskiego, rządcy krajowego szpitala powszechnego we Lwowie, o przyznaniu mu dwóch poreyi wiktów z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przyznaje się p. Erazmowi Malinowskiemu, rządcy szpitala powszechnego we Lwowie, jak długo prowadzenie kuchni szpitala powszechnego we własnym zarządzie i on w obecnym charakterze zawiadowcą tej kuchni pozostanie, w drodze łaski pobór dwóch poreyi wiktów I. klasy“.

W rozprawie przemawia p. Zyblikiewicz przeciw wnioskowi komisji petycyjnej i wnosi przejście do porządku dziennego nad petycyą pana E. Malinowskiego, a wrazie gdyby wniosek przejścia do porządku dziennego upadł, czyni wniosek odraczający załatwienie rzeczonyj petycji aż do zbadania rachunków.

Wniosek odraczający p. Zyblikiewicza zostaje dostatecznie popartym.

Do głosu zapisują się jeszcze: pp. Hausner, Hoszard, Krasiecki i Jasienicki przeciw wnioskowi, zaś pp. Krukowiecki, Golejewski i Goldmann za wnioskiem komisji petycyjnej. Przemawiają więc pp. Krukowiecki za wnioskiem komisji, Hausner przeciw, Golejewski za, Jasienicki przeciw i p. Goldmann za wnioskiem komisji, który czyni następujący wniosek ewentualny:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić: Petycyą p. Malinowskiego odstępuje się Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia po zbadaniu“. Wniosek ten poparto dostatecznie.

P. Popiel Michał wnosi zamknięcie dyskusji, co Izba uchwała.

Przed zamknięciem dyskusji zapisali się jeszcze do głosu p. Tyszkowski, p. Haller, p. Zyblikiewicz i p. Hausner w sprawie osobistój.

Po przemówieniu p. Tyszkowskiego za wnioskiem komisji petycyjnej, wzywa Marszałek w myśl regulaminu tych posłów, którzy są zapisani przeciw wnioskowi komisji petycyjnej, ażeby wybrali z pomiędzy siebie mowcę generalnego.

Po oświadczeniu p. Hoszarda, że się zrzeka głosu, przemawia jako mowca generalny p. Zyblikiewicz.

Następnie po przemówieniu jeszcze pp. Hausnera i Golejewskiego w sprawie osobistój a p. Smolki jako członka Wydziału kraj. oświadcza Marszałek, że już po zamknięciu dyskusji złożył do łaski marszałkowskiej p. Smarzewski wniosek co do petycji p. Erazma Malinowskiego następującej treści:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić: Sejm zważywszy, że posady przy pow. szpitalu we Lwowie. są etatem dostatecznie uposażone, przechodzi nad petycyą E. Malinowskiego do porządku dziennego“

Marszałek zapytuje Izbę, czy życzy sobie na nowo otworzenia dyskusji.

Izba oświadcza się przeciw temu.

Następnie po przemówieniu p. Pietruskiego jako członka Wydziału kraj. i p. sprawozdawcy oznajmia Marszałek, że najpierw podda pod głosowanie wniosek p. Zyblikiewicza przejścia do po-

rządu dziennego nad petycją p. Malinowskiego, a gdyby ten wniosek upadł, ewentualnie uczyniony wniosek odraczający p. Zyblikiewicza, a gdyby i ten wniosek się nie utrzymał, przyjdzie pod głosowanie wniosek p. Goldmanna, a wrazie jego odrzucenia dopiero wniosek komisji petycyjnej.

Marszałek zarządza przeto najpierw głosowanie nad wnioskiem p. Zyblikiewicza przejścia do porządku dziennego nad petycją rzezoną, co Izba uchwała.

Przezo odpada potrzeba głosowania nad resztą wniosków.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji drogowej o petycyach.

Sprawozdawca p. Stadnicki Jan czyta sprawozdanie komisji drogowej o petycji (Nr. pet. 6, sej. 42.) Wydziału Rady powiatowej podhajeckiej o subwencyą na budowę drogi z Podhajec do Halicza, z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

a) z funduszów krajowych Wydziałowi powiatowemu Podhajec udzieloną będzie subwencya w wysokości 15.000 złt. pod nadzorem Wydziału krajowego, w celu wykończenia drogi powiatowej od Podhajec ku kolei budującej się do Dryszczowa.

b) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził rokowania z Reprezentacją powiatu rohatyńskiego w celu zbudowania dalszego ciągu drogi wyżejwymienionej“.

Zastępca Marszałka ks. Biskup Stupnicki obejmuje przewodniczenie.

Po przemówieniu p. Wolańskiego Erazma, który zamiast proponowanej przez komisją drogową subwencyą w wysokości 15.000, wnosi tylko 10.000 złt., wnosi p. Krasicki co do traktowania formalnego, ażeby sprawozdanie o rzezonej petycji jako nader ważne było wydrukowane i w tym celu sprawozdanie dalsze na następne posiedzenie odroczone.

Po przemówieniu p. Męcińskiego uchwała Izba wniosek p. ks. Krasickiego.

Marszałek obejmuje przewodniczenie.

P. ks. Krasicki wnosi zamknięcie posiedzenia, co Izba uchwała.

Marszałek oznajmia, że na jutrzejsze posiedzenie zgłosił p. Golejewski protest.

Przyszłe posiedzenie odbędzie się dnia 21 b. m. o godzinie 10 rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny ósmego posiedzenia

Iszćj sesyi, IV peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we wtorek dnia 21 sierpnia 1877 o godzinie 10 przed południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie za-lesienia wydym piaszczystych w powiatach niskim i tarnobrzescim. Sprawozdawca p. Wereszczyński.
2. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o potrzebie wystawienia budynku gospodarskiego dla krajowego szpitala powszechnego we Lwowie Sprawozdawca poseł Dr. Smolka.
3. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie odebrania w zarząd Reprezentacji krajowej archiwów aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie. Sprawozdawca poseł Zatorski.

4. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany kierunku drogi krajowej Rzeszów-Nadbrzezie na przestrzeni z Nienadówki do Rzeszowa Sprawozdawca p. Stadnicki Jan.
5. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie zaniechania tak zwanéj drogi wołowej, ciągnącej się wzdłuż i obok drogi krajowej sielecko-zaleszczyckiej. Sprawozdawca poseł ksiądz Sawa.
6. Sprawozdanie komisji drogowéj i petycyjnej.

Koniec posiedzenia o godzinie 2.

Marszałek krajowy:

L u d w i k W o d z i c k i

Sekretarze:

**Józef Jasiński
Kulczycki.**

Spis petycyj

po dzień 19 sierpnia 1877 do Sejmu krajowego wniesionych.

- L 125. Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego o udzielenie subwencji w łącznej kwocie 3.300 złt. wyższym szkołom żeńskim, utrzymywanym staraniem Towarzystwa pedagogicznego. przez p. Kamińskiego.
- „ 126. Adam Bartoszewicz, wydawca „Biblioteki historycznej“, z prośbą o poparcie tego wydawnictwa. przez p. Kamińskiego.
- „ 127. Obywatele okręgu sądowego komarzańskiego w przedmiocie adresu do Tronu. przez p. Jankę.
- „ 128. Mieszkańcy miasta Sanoka w przedmiocie adresu do Tronu. przez p. Bielińskiego
- „ 129. Henryk Hupezye, asystent oddziału rachunkowego Wydziału krajowego, o udzielenie zaliczki na rachunek płacy. przez p. Józefa Jasińskiego.
- „ 130. Paulina Pawulska wdowa, Teofila i Stanisława Pawulskie sieroty po Janie Pawulskim emerytowanym archiwista Wydziału krajowego o podwyższenie pensyi wdowięj i wyznaczenie dożywotniego wsparcia dla sierót przez p. Józefa Jasińskiego.
- „ 131. Dr. Antoni Grott, dyrektor kancelaryi Wydziału krajowego o polepszenie dodatku drzewa opałowego dla odźwiernego, portyera i dla dyrektora Wydziału krajowego. przez p. Podlewskiego.
- „ 132. Jan Alexander Łuuiewski, asystent techniczny Wydziału krajowego, o uznanie jego tymczasowej służby przy Wydziale krajowym za służbę krajową, i przyznanie pięcioletniego dodatku na tej podstawie przez p. Abrahamowicza.
- „ 133. Wiktor Wyszynski i Marcei Smoleński, przedsiębiorcy, o uwzględnienie i wynagrodzenie straty poniesionej przez nich przy dostawie kamienia dla drogi krajowej na górze Czorsztyńskiej. przez p. Romera.
- „ 134. Władysław Bełza, redaktor pisma „Towarzysz pilnych dzieci“, o zapomogę dla tegoż wydawnictwa w kwocie 500 złt. przez p. Wojciecha Dzieduszyckiego.
- „ 135. Dwadzieścia sześć gmin powiatu kałuskiego o wyjednanie u c. k. Rządu uproszczenia postępowania w sprawach spadkowych. przez p. Grocholskiego.
- „ 136. Komitet budowy ormiańskiego kościoła w Tyśmienicy o zapomogę na ukończenie budowy. przez p. ks. Sawa.

- L. 137. Mieszkańcy powiatu tłumackiego o uregulowanie podatku konsumcyjnego od mięsa i zapobieżenia zdzierstwom pachtarzy tego dochodu rządowego przez p. ks. Sawę.
- „ 138. Wydział Rady powiatowej rawskiej o udzielenie subwencji na budującą się drogę powiatową Michałówka-Uhnów przez p. Jana Czaykowskiego.
- „ 139. Tomasz Gamski i Eugeniusz Pfeiffer, byli przedsiębiorcy budowy domu obłąkanych w Kulparkowie, z powodu poniesionych strat przy tej budowie proszą o udzielenie im nadwyżki do cen kontraktowych przez p. Goldmanna.
- „ 140. Władysław Dyszkiewicz rządcą zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie, zostający w zawieszeniu o przyznanie mu wynagrodzenia pieniężnego za ubytek pomieszczenia i opału w naturze jako dodatek do stałej płacy rządcy, należącego się za czas 8½ miesięcy.
przez p. Goldmanna.
- „ 141. Ksiądz Franciszek Posochowski, proboszcz obrząd. łac. w Budzanowie o pożyczkę bezprocentową 2.000 złt. na wewnętrzne odnowienie kościoła, zwrotną ratami w 7 latach.
przez p. Podlewskiego.
- „ 142. Wydział 1 galic. Stowarzyszenia głuchoniemych „Nadzieja“ we Lwowie o subwencją i polecenie władzy dotyczącej opieki nad tą instytucją przez p. Podlewskiego.
- „ 143. Obywatele miasta Przemyśla w sprawie adresu Sejmu do Tronu przez p. Waygarta.
- „ 144. Gmina Przedmieście Maryampolskie pod Stanisławowem dotknięta pożarem (120 zabudowań) prosi o pomoc przez p. Łosia.